

SEMINĀRS „BIZNESA IESPĒJAS ZVIEDRIJAS TIRGŪ”

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

2009. gada 23.aprīlis
Guntis Rubīns,
LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā

Saturs

- **Pārstāvniecības darbība Zviedrijā**
- **Zviedrijas tautsaimniecība**
- **Sadarbība starp Latviju un Zviedriju**
- **Latvijas uzņēmēju iespējas nozaru griezumā**
- **Noderīgas adreses un kontakti**

LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā

Pārstāvniecība darbojas kopš 2003.g. decembra, atrodas LR vēstniecības telpās Stokholmā

Pamatdarbības virzieni:

- Eksporta veicināšana ~80%– 2009.gadā individuālas konsultācijas sniegtas vairāk nekā 100 Latvijas uzņēmumiem, noorganizētas vairākas uzņēmumu kontaktbiržas, semināri, individuālās vizītes u.t.t.
- Tiešo ārvalstu investīciju piesaiste ~10% – zviedru uzņēmumiem, kuri apsver iespējas izvietot ražotni Latvijā
- Latvijas atpazīstamības veicināšana ~10% – darbs ar zviedru mēdijiem (raksti par Latvijas ekonomiku, Latvijas ražotāju pakalpojumu un preču reklamēšana), dalība konferencēs, semināros ...

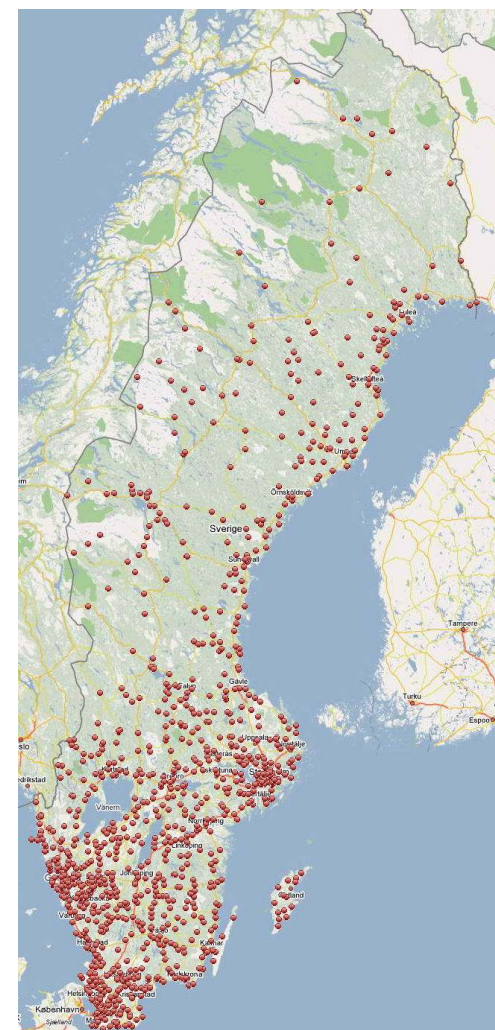
No 2005.g. pavasara līdz 2009.g. janvārim Stokholmā darbojas arī TAVA-s pārstāvniecība, kuras pamatuzdevums bija veicināt tūrismu uz Latviju.

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

Zviedrijas tautsaimniecība

- Teritorija 450 tūkst. km²
- Iedzīvotāji 9,1 milj. (Stokholma 1, 89 milj., Gēteborga 0,88 milj., Malme 0,6 milj.)
- IKP pieaugums 2008.g. - 0,8%, prognoze 2009.gadam - 4,2%, 2010 g. 0,2%, 2011.g. 2,4%/ Inflācija 2009.g. ~ 0%
- 2007.g. IKP uz iedzīvotāju bija 35200 EUR, bet vidējā alga privātā sektorā ~ 3000 EUR
- Bezdarbs š.g. februārī - 7,9%, līdz gada beigām prognozē, ka pieaugs līdz 11,5%
- Lielas dabas bagātības (mežs 54%, dzelzs, kapars, svins, sudrabs)
- 20.gadsmīta sākuma inovācijas, pamats lielajiem uzņēmumiem, kuru nozīme ekonomikā ir liela vēl šodien (separatori, lodīšu gultnes, tetrapaka)

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

Zviedrijas tautsaimniecība

Zviedrijas tautsaimniecība

Prioritārās nozares investīciju piesaistei:

Autobūve

Vides tehnoloģijas, alternatīvās enerģijas

Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas

Biotehnoloģijas, Farmācija

Iepakojums

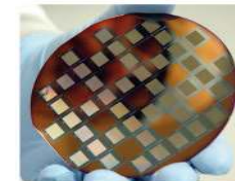
Nekustāmais īpašums

Biznesa pakalpojumi

Finansu pakalpojumi

Tūrisms

Tirdzniecība

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

Valdības pasākumi ekonomiskās krīzes apkarošanai

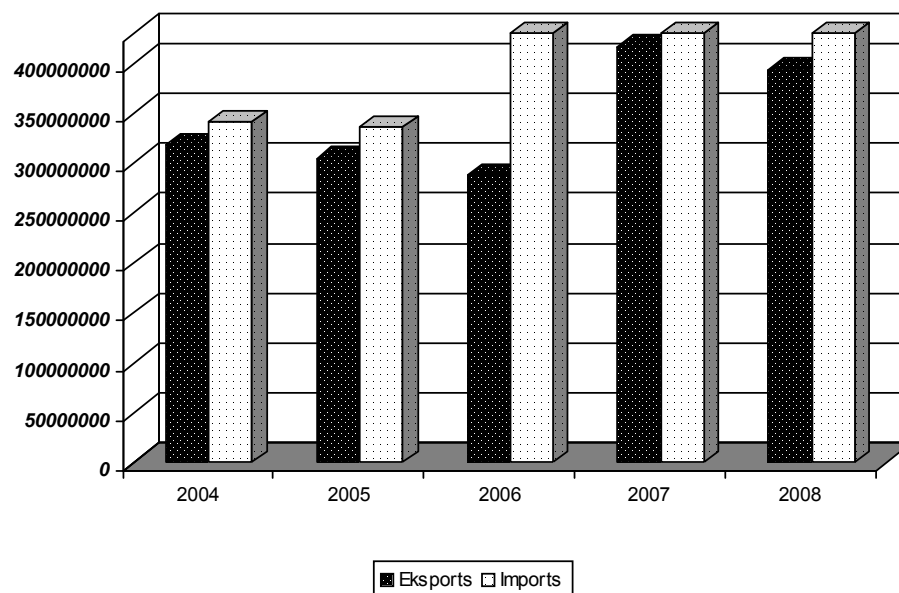
Finansu sistēmas stabilizācija:

- Valdības garantiju programma bankām 150 miljardi EUR
- Finanšu inspekcijas mandāta paplašināšana banku un apdrošināšanas kompāniju pārraudzībā
- Noguldījumu garantijas palielināšana līdz 50 tūkst. EUR
- Carnegie investīciju bankas nacionalizācija (225 milj. EUR), Kaupthing Sweden likviditātes palīdzība (500 milj. EUR)

Ekonomiskās situācijas stabilizācija:

- Atbalsta pakete uzņēmumiem (garantijas un tiešie aizdevumi) – 45 miljardi EUR
- MVU atbalsts caur ALMI aģentūru un eksporta finansēšana caur SEK un EKN
- Valsts atbalsts auto ražošanas nozarei 800 milj. EUR + 2 miljardi EUR garantijas no Eiropas Investīciju bankas
- Finansējuma palielināšana pētniecībai
- Uzņēmuma ienākuma nodokļa samazināšana no 28% uz 26,3%

Divpusējās ekonomiskās attiecības

- Zviedrija ir 5.lielākais eksporta tirgus. Galvenās eksporta produktu grupas - kokrūpniecības produkti 48%, inženierzinātņu izstrādājumi 24%, tekstilizstrādājumi 10%
- 617 Zviedrijas -Latvijas kopuzņēmumi reģistrēti 2009.g. martā
- Zviedrijas tiešās investīcijas sastādīja 811,6 milj. latu 2008.g. 3 ceturksnī
- Lielākie investori – Tele2 Sverige, SEB, Rimi Baltic, Telia Sonera, Nord Mills
- Latvijas uzņēmumi Zviedrijā – Primekss, UPB, Ripo Fabrika, Stendera Ziepju Fabrika, Hanzas Elektronika

Latvijas uzņēmēju iespējas nozaru griezumā

- **Mašīnbūve/Metālapstrāde**
- **Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas**
- **Tekstilrūpniecība**
- **Poligrāfija**
- **Pārtikas pārstrāde**
- **Būvniecības sektors**
- **Mēbeles**
- **Farmācija un Biotehnoloģijas**

Mašīnbūve/metālapstrāde Zviedrijā

- Zviedrijas eksporta vērtība ir 145 miljardi EUR, gandrīz pusi no tā sastāda mašīnbūves un metālapstrādes nozare
- Nozares uzņēmumi ik gadus apgroza aptuveni 88 miljardus EUR
- Lielākie uzņēmumi sastāda aptuvenu procentu no nozares uzņēmumu skaita, bet nodarbina turpat pusi nozarē strādājošo
- No Zviedrijas 4,3 miljoniem darba ņēmēju, 7 % strādā metālapstrādes/mašīnbūves nozarē (kopskaitā šeit nodarbināto skaits ap 345 000)
- 12 % nozares uzņēmumu pieder ārvalstu uzņēmumiem
- 33 % nozarē nodarbināto strādā ārvalstu īpašumā esošos uzņēmumos
- Puse no pētniecībai veltītās naudas nāk no inženierzinātņu uzņēmumiem
- Nākotnes virzība - Testēšanas iekārtas, Drošība, Vides tehnoloģijas

Kā ienākt Zviedrijas tirgū?

Galvenās nozares izstādes:

- Elmia subcontractor - www.elmia.se/subcontractor; Latvijas nacionālie stendi pēdējās 5 izstādēs, dalība paralēli notiekošās BtoB kontaktbiržās
- Tekniska mässan - www.tekniskamassan.se
- Vides tehnoloģiju izstāde - www.miljoteknik.com
- Elmia Polymer - <http://www.elmia.se/polymer/>

Sadarbības partneru meklēšana:

- Skandināvijas autobūves komponentu ražotāju asociācija - www.fkg.se
- Nozares uzņēmumu datu bāze - www.nordicnet.se
- Vides tehnoloģiju nozares uzņēmumi - www.cleantechofsweden.se
- Zviedrijas inženierzinātņu nozaru asociācija - www.teknikforetagen.se, uzņēmumi, statistika, publikācijas u.t.t.

Zviedrijas IKT sektors

Ļoti nozīmīga industrija Zviedrijas ekonomikā, eksportā (~16 000 IKT uzņēmumu; 500 lielāko IKT uzņēmumu apgrozījums ~EUR 58miljardi; vairāk nekā 200 tūkst. strādājošo; pasaules līderi bezvadu tehnoloģijās; mājvieta Huawei, Google, Symantec un Oracle attīstības centriem; vienam no pasaulē visrespektētākajiem programmatūras pētniecības institūtiem (SICS) pasaulē)

Kā ienākt Zviedrijas tirgū?

- Visi IKT nozares pasākumi - <http://www.idg.se/> , edr@utskick.idg.se
- Datu bāze ar Zviedrijas IT uzņēmumiem (The Swedish IT Industry Guide 2009): <http://cstjanster.idg.se/itguide/>
- IKT uzņēmumu asociācija: <http://www.itotelekomforetagen.se/>
- Iespēja reklamēt sava uzņēmuma piedāvājumu: <http://cstjanster.idg.se/csmarknadsguide/>
- Invest in Sweden Agency IKT nozares navigators: http://www.isa.se/templates/Normal_58961.aspx

Tekstilrūpniecība Zviedrijā

Vēsturiski svarīga nozare

- 1950.gados 70000 darbinieku;
- 1950-1968, krīze – sākās likvidāciju vilnis;
- Mūsdienās ražo ļoti plašam noņēmēju lokam – piemēram, tehnisko tekstilu auto un papīra rūpniecības vajadzībām;
- Apģērbu šūšanas darbi ārzemēs, bet dizains un produktu attīstīšana Zviedrijā

Nozares stiprās puses:

- Dizains, kvalitāte, preču zīmes, eksporta tirgi, zināmas produktu grupas

Pagaidām projektu stadijā ... nanotehnoloģija, gudrie/interaktīvie audumi

- Fonds, Stiftelsen Svensk Textilforskning Zviedrijas tekstilpētniecība – finansē pētījumu par nanošķiedras elektrošķetināšanu. Rezultāts ir auduma ar ļoti lielu platību, kas izmantojams filtrācijai, skaņas izolēšanai, elektronikā un biomedicīnā.

Kā ienākt Zviedrijas tirgū?

Izstādes:

- Skandināvijas vadošās tekstilnozares izstādes notiek Stokholmā - Formex & Textile Exhibition – www.formex.se un Jonkopingā PRomotion EXPO 2005 - www.elmia.se/promotionexpo/. Abas izstādes notiek divas reizes gadā, augustā un janvārī;
- Pastāvīgā izstāde Stokholmā Modecenter - www.modecenter.se

Sadarbības partneru meklēšana:

Importētāju asociācija - www.textileimporters.se
Stokholmas tekst. tirgotāju org. - www.stockholmstextil.se
Tirgotāju asociācijas apģērbu un apavu nodaļa - www.stil.cc
Aģentu asociācija - www.agenturforetagen.se
Zviedrijas tekstila un apģērba rūpniecības asociācija - www.teko.se/
Smart textile (Gudrie/Interaktīvie audumi) – www.smarttextiles.se
Zviedrijas Modes Padome, tendences, pasākumi - www.moderadet.se

Poligrāfijas tirgus Zviedrijā

- Apgādu skaits ir apmēram 250, kas regulāri izdod un darbojas Zviedrijas tirgū. To starpā ir septiņi lielāki koncerni: Berling Media, Bonnierförlagen, Egmont/Richters.....
- Grāmatnīcu skaits ir ap 400, puse no tām ietilpst kādā no četrām lielākām veikalu ķēdēm
- 2007.g pārdoti 45,6 miljoni sējumu
- Reklāmas tirgus 3,5 miljardi EUR

Kā ienākt šajā tirgū

- Gothenburg Book Fair – www.bok-bibliotek.se
- Iepakojumu ražotāju izstāde Scanpack - www.scanpack.se/

- Lielo apgādu asociācijas biedri – www.forlaggareforeningen.se
- Mazo un vidējo apgādu biedri – www.noff.se
- Reklāmu aģentūru asociācija – www.reklam.se
- Asociācijas „Annon” – www.annons.se, Lielo uzņēmumu inhouse net-work
- Sveriges Grafiska Medieförening (SGM) - www.grafiska.se
- Pa pasta sūtāmo preču katalogu uzņēmumu asociācija – www.distanshandel.se
- Žurnālu un laikrakstu asociācijas mājas lapā – www.sverigestidskrifter.se

- Tryckeriportalen - www.tryckeriportalen.se, katru dienu tiek publicēti vairāki pieprasījumi pēc poligrāfijas pakalpojumi.

Pārtikas pārstrāde Zviedrijā

- Ceturtā lielākā industrija Zviedrijā (apgrozījums 13,5 miljardi EUR, 3100 uzņēmumi, 59 tūkst. strādājošo)

Atsevišķos pārtikas sektoros dominē daži lieli ražošanas uzņēmumi:

Arla Foods: 60% no vietējā piena produktu tirgus

Swedish Meats: 60% no visas vietējas gaļas produkcijas

Zemnieku kooperatīvi veido 30% no kopējās pārtikas pārstrādes.

- Nodrošina 75% no pārtikas produktu iekšējā patēriņa, 18% aiziet eksportam, pārējais tiek importēts
- Pārtikas imports pārsniedz eksportu 2x – 5,3/2,8 miljardi EUR. Galvenie importētāji ES valstis – Dānija, Nīderlande, Norvēģija un Vācija
- Galvenās importa produktu grupas (www.scb.se):
Augļi un dārzeņi - 24%, Svaigas un saldētas zivis, jūras veltes -17%,
Gaļas produkti - 11%, Dzērieni - 11%, Piena izstrādājumi - 6%, Šokolāde un konditorejas izstrādājumi - 6%
- 40% importa – produktu grupas, ko nav iespējams iegūt Zviedrijā

Pārtikas pārstrāde Zviedrijā

- **HORECA** - 22% no visa pārtikas izplatīšanas tirgus
Tirgū dominē lieli vairumtirgotāji ar plašu specializāciju produktu izplatīšanā uz viesnīcām, restorāniem un citām ēstuvēm

Galvenie HoReCa vairumtirgotāji

ICA Meny (ICA)

Servera (Axel Johnson)

ServiceGrossisterna

Martin Olsson

- **Private Label** - Starptautiska tendence mazumtirgotāju pārtikas tirdzniecībā
Francijā un Lielbritānijā: 40 – 50% no apgrozījuma
Zviedrija seko tendencei: fokuss uz zemāku cenu un vairāk produktiem ar 'private label'

- Perspektīvie pārtikas tirgus segmenti:
funkcionāla, ekoloģiska un lietošanai sagatavota pārtika

Kā ienākt Zviedrijas tirgū?

Izstādes:

- GastroNord, Vinnord – <http://www.gastronord.se/>,
<http://www.vinordic.com/> (Stokholma, reizi divos gados)
- Interfood (līdzīgs GastroNord un Vinnord)
http://nemonet.swefair.se/templates/StartPageMain_4885.aspx
(Gēteborga, reizi divos gados)

Sadarbības partneru meklēšana:

- The Swedish Food Federation - www.li.se
- The Swedish Dairy Association - www.svenskmjolk.se
- The Swedish Meat Industry Association - www.kcf.se
- The Swedish Flour Milling Association - www.kvarn.se
- The Swedish Bakery and Confectionery Association - www.bageri.se
- THE Swedish Brewers' Association - www.sverigesbryggerier.se
- The Swedish National Coffee Association - www.kaffeinformation.se
- The Swedish Board of Fisheries - www.fiskeriverket.se

Četri galvenie uzņēmumi, kas dominē Zviedrijas tirgū:

- ICA : 1,800 veikali - 37% tirgus, COOP: 900 veikali - 18% tirgus
- Axfood: 800 veikali - 17% tirgus,
- Bergendahls: 200 veikali - 6% tirgus

Būvniecības sektors Zviedrijā

- Kopējais būvniecības tirgus ~ 32,5 miljardi EUR/ 10 % no Zviedrijas IKP vai aptuveni 15 reizes lielāks kā Latvijā
- Vairāk nekā 450 000 strādājošo būvniecības/mājokļu sektorā no kuriem 250 000 ir tieši iesaisti būvniecībā
- 2006 -2007. gadā straujš tirgus pieaugums 5 līdz14%
- Starptautiski pazīstams (Skanska, NCC, PEAB) un samērā efektīvs
- Ietekmes uz apkārtējo vidi samazināšana - energoefektivitāte, ekoloģija, pasīvās mājas, Ecocycle Council
- Prognozes 2009.g. -13%, 2010.g. -7%, 2011.g. +7%

Galvenās nozares izstādes:

- Skandināvijas galvenā celtniecības nozares izstāde Nordbygg - www.nordbygg.com; notiek reizi pa diviem gadiem, vid. piedalās 800 uzņēmumi, 50 000 apmeklētāji
- Izstāde Hem&Villa - www.hemochvilla.com notiek ik gadu Stokholmā, Gēteborgā un Malmē. Orientēta uz gala patērētājiem
- Stokholmā notiekošā pastāvīgā koka māju ražotāju izstāde Hus Expo - www.husexpo.se. Pašlaik tiek pārcelta uz jaunu vietu, atklāšana š.g. 22.augustā

Kā ienākt Zviedrijas būvniecības tirgū?

Būvniecības projektu datu bāzes:

- Sverige Bygger datu bāze – www.sverigebygger.se , informācija par celtniecības projektiem dažādos posmos visā Zviedrijā
- Zviedrijas publisko iepirkumu mājas lapām - www.opic.com

Uzņēmumu datu bāzes:

- Skandināvijas uzņēmumu datu bāze - www.nordicnet.se.
- Zviedrijas dzeltenās lapas – <http://gulasidorna.eniro.se/>
- Zviedrijas būvnieku Federācija – www.bygg.org, saraksts ar 50 Zviedrijas lielākiem būvniekiem, statistika, prognozes
- Arhitektu asociācija - www.arkitekt.se

Citi noderīgi informācijas avoti:

- Galvenais industrijas preses izdevums Byggindustrin - www.byggindustrin.com
- Prognozes, statistika par celtniecības sektora attīstību - www.byggtermometern.se
- Būvnieku arodbiedrība Byggnads - www.byggnads.se
- Būvniecību regulējošie noteikumi, līgumattiecības - www.bygggtjanst.se

Mēbeles

- 2008.g. mēbeļu imports sastādīja 1,55 miljardus EUR, galvenokārt mēbeļu detaļas, ēdamistabas un mīkstās mēbeles
- Lielākie mēbeļu mazumtirgotāju tīkli - Ikea, Mio, Sova
- Globālajā tirgū konkurē ar dizainu – Lammhults Möbel, Kinnarps ...

Kā ienākt tirgū?

- Stokholmas mēbeļu izstādē - www.stockholmfurniturefair.com
2010.gadā tiek organizēts Latvijas nacionālais stends; pēdējās 4. izstādēs ar savu stendu piedalījās LMA jaunie dizaineri
- Swedish Federation of Wood and Furniture Industry portāls - www.tmf.se;
- Zviedrijas mēbeļu tirgotāju datu bāze - www.moblermiljo.se;
- Mēbeļu importētāju tirdzniecības organizācijas MIBO portāls - www.mibo.se
- Stokholmas dizaina nedēļa - www.stockholmdesignweek.com
- Industriālā dizaina fonds– www.svid.se

Farmācija/Biotehnoloģijas

Šajā nozarē tiek nodarbināti vairāk nekā 42 tūkst. cilvēku 800 uzņēmumos. Tā ir mājvieta diviem Eiropas vadošajiem biotehnoloģiju klasteriem Stockholm Uppsala Bioregion un Medicon Valley, kā arī Karolinska Institutet, kas ir viena no pasaules vadošajām biomedicīnas universitātēm. Tā ir līderis ārvalstu investīciju piesaistē.

Kā ienākt tirgū?

- Biotech&Medtech izstāde 2009.g. novembris, www.biotechforum.org, paralēli notiek Biotech & Medtech Partnering in Scandinavia/uzņēmumu kontaktbirža
- Scandinavian Life Science Database www.scandinavianlifescience.org/sls/ftgsok.php
- Swedish Biotech Industry Guide <http://biotech.idg.se/industryguide/>
- Invest in Sweden Agency nozares navigators: <http://www.isa.se/>

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

Noderīgas adreses un kontakti

Uzņēmumu veidošana:

- Uzņēmumu reģistrācija: <http://www.bolagsverket.se>
- Gatavu uzņēmumu pirkšana - www.bolagsplatsen.se, www.skarpa.se, www.weibull.se, www.nexxt.se
- Izsmelīga informācija par uzņēmuma dibināšanu Zviedrijā atrodama Zviedrijas Investīciju aģentūras mājas lapā: www.isa.se, bet Stokholmā Stockholm Business Region - www.stockholmbusinessregion.se

Nodokļi:

Interneta saite uz Zviedrijas nodokļu iestādes mājas lapu, kur sakopota informācija angļu valodā ārvalstu uzņēmējiem, kas strādā Zviedrijā:

<http://www.skatteverket.se/international/inenglish.4.3a2a542410ab40a421c80006827.html>

Informācija par Zviedrijas uzņēmumiem, parādu piedzišana:

- Detalizēta informācija par uzņēmumiem (Lursoft) - <http://www.allabolag.se>
- Uzņēmumu darbības, finanšu vēsture - www.uc.se
- Swedish Enforcement Authority (parādu piedzišana) - www.kronofogden.se

Noderīgas adreses un kontakti

Uzņēmēju/Tirdzniecības veicināšanas organizācijas:

- Tirdzniecības un rūpniecības kameras (12.gab.) - <http://www.cci.se/en/start>
Var ielikt savu sadarbības piedāvājumu Zviedrijas tirdzniecības kameru izveidotajā BtoB portālā – www.chambertrade.com
- Zviedrijas darba devēju federācija - www.svensktnaringsliv.se
- Zviedrijas tirdzniecības kamera Latvijā – www.scc.lv
- Zviedrijas Eksporta Padome Latvijā – www.swedishtrade.com/latvia
- BNI uzņēmēju biznesa klubu tīkls - www.bni.nu. Kontaktpersona par Stokholmas un Uppsalas biznesa klubiem: Johan Strömdahl, regionansvarig, 0733-916879, johan.stromdahl@bni.nu.
- Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā – www.norden.lv

Tenderi:

- Zviedrijas publisko iepirkumu mājas lapām: www.opic.com (valsts iepirkumi)
www.allego.se
- Zviedrijas pašvaldību apvienība, kur ietilpst arī saucamie landstingi - starp valsts un pašvaldību līmeņa administratīvas vienības, galvenokārt atbild par veselības aprūpi un sabiedrisko transportu:
<http://www.skl.se/artikel.asp?C=4838&A=20532>

Noderīgas adreses un kontakti

Sadarbības partneru meklēšana:

- Skandināvijas uzņēmumu datu bāze – www.nordicnet.se,
www.largestcompanies.com
- Kompass Zviedrijas elektroniskā datu bāze – www.kompass.se
- Zviedrijas dzeltenās lapas (Gula Sidorna) – www.eniro.se

Dažādi:

- Vadošie par ekonomiku rakstošie elektroniskie mēdiji: www.e24.se, www.di.se,
www.affarsvarlden.se
- Statistikas pārvalde par ekonomiku - http://www.scb.se/default_2154.asp
- Zviedrijas likumi – www.lagrummet.se
- Tirdzniecības izpētes institūts regulāri publicē dažādus savu pētījumu rezultātus: www.hui.se, konsultantu firma, kas veic tirgus izpētes -
<http://www.acnielsen.se/products/index.shtml>
- Latvijas vēstniecības Zviedrijā mājas lapā ir saraksts ar cilvēkiem, kas tulko no latviešu valodas uz zviedru un otrādi -
<http://www.am.gov.lv/lv/stockholm/latviesu-sabiedriba-zviedrija/tulki/>
- Visi iespējamie fakti un dati par Zviedriju -
http://www.sweden.se/templates/cs/Frontpage_1898.aspx
- Mantu un pakalpojumu pirkšana/pārdošana – www.blocket.se

LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā

Guntis Rubīns

Odengatan 5, Stockholm

Phone: +46 8 700 63 11

Mob: +46 704956849

Mob: +37126399411

Fax: +46 8 140 151

E-mail: se@liaa.gov.lv,

guntis.rubins@liaa.gov.lv

www.liaa.gov.lv

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency